

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku E. B.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w W.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 kwietnia 2016 r.,
zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 września 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 września 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczyni E. B. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia, określona przez pełnomocnika ubezpieczonej na kwotę 41.074,92 zł, budziła wątpliwości. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego w W. wyjaśnił, załączając do swojego pisma odpowiednie wyliczenie, że różnica wynikająca z wysokości świadczenia pobieranego przez odwołującą zgodnie z decyzją z dnia 27 lutego 2009 r. a wysokością emerytury policyjnej pobieranej przez ubezpieczoną według decyzji z dnia 12 października 2009 r., obliczona w skali roku, wynosi 5.808,36 zł. Sąd drugiej instancji uznał to wyliczenie za

miarodajne, w rezultacie stwierdził, że skarga kasacyjna wnioskodawczynie jest niedopuszczalna i zgodnie z art. 398² § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. należało ją odrzucić.

Zażalenie założyła wnioskodawczynie. Domagała się uchylenia orzeczenia. Zarzuciła naruszenie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. i art. 368 § 2 k.p.c. oraz w związku z art. 398¹ k.p.c. i art. 398² § 1 k.p.c. Dodatkowo argumentował, że doszło do uchybienia art. 22 k.p.c. w związku z art. 25 i 26 k.p.c.. Podniosła też naruszenie art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 2 i art. 8 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Na poparcie swoich twierdzeń wnioskodawczynie opisała przebieg postępowania prowadzącego do ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zostało oparte na usprawiedliwionych podstawach.

Rozważania należy rozpocząć od przypomnienia, że przedmiot sprawy wyznaczony został przez decyzję organu rentowego z dnia 12 października 2009 r., w której przeliczono emeryturę wnioskodawczynie (ponownie ustalono jej wysokość), zmniejszając jej wartość z 3.906,94 zł do 3.422,91 zł.

W ocenie ubezpieczonej wartość przedmiotu zaskarżenia w tego rodzaju sporze równa jest 41.074,92 zł, co stanowi iloczyn 12 miesięcy i kwoty 3.422,91 zł. (pisma pełnomocnika wnioskodawczynie z dnia 27 października 2014 r. k. 200; z dnia 16 grudnia 2014 r. k. 215; i z dnia 14 sierpnia 2015 r., k. 228). Stanowisko to pomija jednak, że spór w niniejszej sprawie nie dotyczył prawa do emerytury, ale jej wysokości. W tego rodzaju postępowaniach przedmiot sporu wyznaczany jest przez różnicę zachodzącą między świadczeniem pobieranym a dochodzonym. Oznacza to, że wartość przedmiotu zaskarżenia powinna być ustalona w wysokości różnicy w stosunku rocznym między żadaną przez wnioskodawczynię kwotą emerytury, a kwotą, wynikającą z decyzji organu rentowego – postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2001 r., II UKN 294/00, LEX nr 551037; z dnia 10 października 1996 r., II UKN 4/96, OSNAPIUS 1997 nr 8, poz. 138; z dnia 14 stycznia 1997 r., II UKN 51/96, OSNAPIUS 1997 nr 17, poz. 329; z dnia 22 kwietnia 1999 r. II UKN

596/98, OSNAPiUS 2000 nr 16, poz. 629; z dnia 21 lipca 2003 r., II UZ 45/03, OSNP 2004 nr 11, poz. 200. Analogicznie ustala się wartość przedmiotu sporu w sprawach rentowych. Jeżeli przedmiotem sporu jest różnica między rentą z tytułu niezdolności do pracy w wysokości wyliczonej przez wnioskodawcę a należnością ustaloną przez ZUS, wartością przedmiotu zaskarżenia jest suma za okres jednego roku kwot stanowiących miesięczne różnice pomiędzy świadczeniem dochodzonym a pobieranym – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2008 r., II UZ 8/08, LEX nr 470962, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 48/08, LEX nr 686064.

Przedstawione rozważania wyjaśniają, że sposób określenia wartości przedmiotu zaskarżenia podnoszony przez wnioskodawczynię jest błędny. Pełna wysokość emerytury nie może zostać uznana za miarodajną podstawę sporu w sytuacji, gdy tylko niewielka jej część jest przez wnioskodawczynię kontestowana. Przedmiot sporny w sprawach o prawa majątkowe należy określać adekwatnie do rozbieżności zachodzącej między stanowiskami stron. Skoro różnią się one wyłącznie co do tego, czy wnioskodawczyni przysługuje świadczenia przewyższające 3.422,91 zł., to zrozumiałe staje się, że kwota ta nie stanowi efektywnego odzwierciedlenia wartości przedmiotu zaskarżenia, jest nią natomiast, co zasadnie przyjął Sad Apelacyjny, różnica między kwotą ustaloną przez organ rentowy a kwotą dochodzoną przez wnioskodawczynię.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Sąd, do którego wniesiona została skarga kasacyjna zobowiązany jest do kontroli jej dopuszczalności, co wynika jednoznacznie z art. 398⁶ § 2 i § 3 k.p.c., który nakazuje odrzucenie skargi kasacyjnej z powodu jej niedopuszczalności. W postanowieniach z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNAPiUS 1999 nr 8, poz. 291; z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 294; z dnia 25 października 2001 r., I PZ 78/01, OSNAPiUS 2003 nr 20, poz. 491; z dnia 27 lutego 2002 r., I PKN 305/01, OSNP 2004 nr 4, poz. 65 Sąd Najwyższy uznał, że sąd drugiej instancji nie może bezkrytycznie przyjmować dowolnych twierdzeń o wartości przedmiotu zaskarżenia i powinien wezwać stronę do uzupełnienia kasacji

przez skonkretyzowanie tej wartości, a dopiero następnie ocenić ją z punktu widzenia dopuszczalności kasacji. W rezultacie sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Brak kontroli w tym zakresie prowadziłby do dowolności ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia i nadużywania skargi kasacyjnej. Skoro warunkiem jej dopuszczalności w sprawach o świadczenie jest określona kwotowo wartość przedmiotu zaskarżenia, kontrola powinna w każdym przypadku obejmować także wyliczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. A zatem wskazana w skardze wartość przedmiotu zaskarżenia podlega w uzasadnionych przypadkach kontroli i sprawdzeniu (weryfikacji) przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 25 k.p.c., który bada, czy jej oznaczenie nastąpiło według reguł określonych w art. 19-24 k.p.c. W rezultacie sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia - postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNAPIUS 1999 nr 8, poz. 291. Sprawdzanie to powinno odbyć się w uzasadnionych przypadkach, a sąd apelacyjny bada czy oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia nastąpiło zgodnie z regułami z art. 19-24 k.p.c. – postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNAPIUS 2002 nr 12, poz. 294; z dnia 22 listopada 2007 r., II UZ 37/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 30.

W konsekwencji skarga kasacyjna podlega odrzuceniu, jeżeli mimo wezwania sądu do podania podstawy i sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, strona sposobu tego nie wskazuje bądź wskazuje go niewłaściwie (pozornie), w oderwaniu od obiektywnego kryterium i podstaw, na których winno być oparte obliczenie oraz nieadekwatnie do przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną (tak również między innymi w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1999 r., I PKN 6/99, niepublikowane; z dnia 13 maja 2005 r., II UZ 25/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 383; z dnia 27 lutego 2007 r., II UZ 67/06, niepublikowane).

Zaprezentowane racje wyjaśniają wnioskodawczynie, że podniesione w zażaleniu zarzuty nie przystają do stanu rzeczy ujawnionego w rozpoznawanej

sprawie. W sytuacji, w której wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł skarga kasacyjna nie przysługuje. Podjęcie czynności sprawdzających przez sąd nie może być postrzegane jako uchybienie zasadom konstytucyjnym. Staje się to jasne, jeśli weźmie się pod uwagę, że dostępność do skargi kasacyjnej została przez ustawodawcę ograniczona.

Dlatego na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., zażalenie podlega oddaleniu.